

Naleefmeting Vangletsel 2021

Het doel van de naleefmeting is het verzamelen van relevante data (zoals in 2017 is gedaan) over de naleving op vangletsel in alle pluimvee slachthuizen in Nederland met permanent toezicht. Doel hiervan is ook om te kunnen beoordelen of de versterkte aanpak middels handhaving communicatie en van het opleggen van boetes effect heeft.

Achtergrond vangletsel

Vangletsel veroorzaakt ernstig leed bij pluimvee. De NVWA treedt handhavend op door middel van het opleggen van een bestuurlijke boete aan de houder en vangploeg, als in het slachthuis wordt vastgesteld dat de grenswaarde ($> 2\%$) vangletsel wordt overschreden tijdens de officiële tellingen (of tijdens de officiële steekproef).

Vangletsel is een onderwerp dat publiek en politiek veel aandacht heeft. De NVWA moet hierop anticiperen en zijn rol als toezichthouder en bewaker van dierenwelzijn waarmaken. Als er een vermoeden is van een hoog percentage vangletsel wordt een telling uitgevoerd. Dit was ook voor 2017 de gehanteerde werkwijze.

In 2017 is een naleefmeting voor vangletsel uitgevoerd. Het doel was om inzicht te krijgen over de incidentie van vangletsel en hoe de NVWA het toezicht hierop kon optimaliseren. Aan de hand van deze gegevens uit 2017 is het toezicht aangescherpt en zijn inspectiepunten specifiek benoemd.

Om het risico op vangletsel te blijven monitoren is na de naleefmeting in 2017 de periodieke controle op vangletsel ingebed in het dagelijks toezicht. Een tweede officiële dierenarts is aanwezig om de inspectie op vangletsel uit te voeren conform de slachthuis specifieke frequenties. Per slachthuis is bepaald hoeveel koppels er per inspectie moeten worden geteld. Dit is afhankelijk van het gemiddeld aantal koppels per slachtshift en wat er geslacht wordt per week.

Wettelijk kader

De vangletselinspecties bij pluimvee zijn gericht op de naleving van de voorschriften uit de Wet dieren, de Regeling houders van dieren en de Verordening (EG) nr. 1/2005 (de 'transportverordening'). De voorschriften gaan (o.a.) over het niet mogen vervoeren of laten vervoeren van dieren op zodanige wijze dat het dieren onnodig lijden berokkent. Het vangen van pluimvee wordt gezien als een met vervoer samenhangende activiteit waarop deze voorschriften dan ook van toepassing zijn.

Foto 1: Vleugelletsel aan de rechter vleugel van een vleeskuiken. Er is een grote (> 3 cm) donkerrode onderhuidse bloeding zichtbaar

Foto 2: Omvangrijk donkerrood tot paarskleurig letsel op de linker poot van een vleeskuiken

Foto 3: Grote donker rode onderhuidse bloeding op de borst

Achtergrond naleefmeting

De NVWA voert regelmatig naleefmetingen uit om vast te stellen wat de mate van naleving is. De naleefmetingen worden enerzijds gebruikt om risico's vast te stellen en prioriteiten voor de toekomst definiëren en anderzijds kan het effect van de inzet worden gemeten om te kijken of het toezicht effectief is en/of aangescherpt of aangepast kan worden.

Door de aangescherpte handhaving en procedure melding buitenland in 2017 is er veel gewijzigd in het toezicht op vangletsel. Door middel van deze naleefmeting wordt zichtbaar of er effect is op het dierenwelzijn.

Door de versterkte handhaving en procedure melding buitenland is er veel gewijzigd in het toezicht op vangletsel. Door middel van de naleefmeting wordt zichtbaar of er effect is op het dierenwelzijn.

Werkwijze

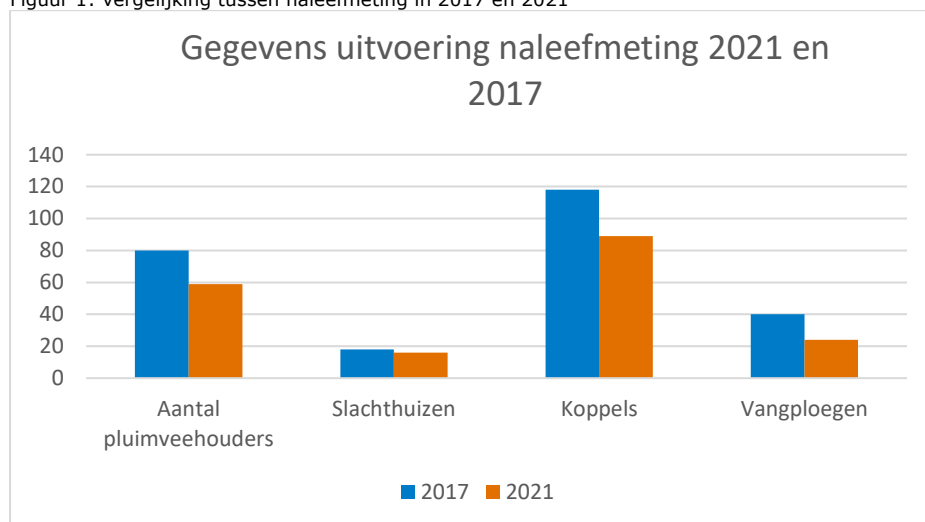
In de pluimvee slachthuizen met permanent toezicht worden gedurende een dag pluimveekoppels geïnspecteerd op vangletsel. Een koppel is alle pluimvee met dezelfde gezondheidsstatus dat in dezelfde stal of binnen dezelfde uitloopruimte wordt gehouden en dat een epidemiologische eenheid vormt¹. De inspecties worden verdeeld over opeenvolgende dagen.

De telling wordt uitgevoerd zoals beschreven in een intern vastgestelde werkwijze. Gedurende 8 uren per inspectiedag worden tellingen uitgevoerd op alle koppels die binnen die 8 uren vallen. Het aantal tellingen kan daardoor per slachthuis variëren.

¹ RL 2009/158/EG, Vo (EG) 2160/2003, Vo (EG) 2017/625

Resultaten

Figuur 1: vergelijking tussen naleefmeting in 2017 en 2021

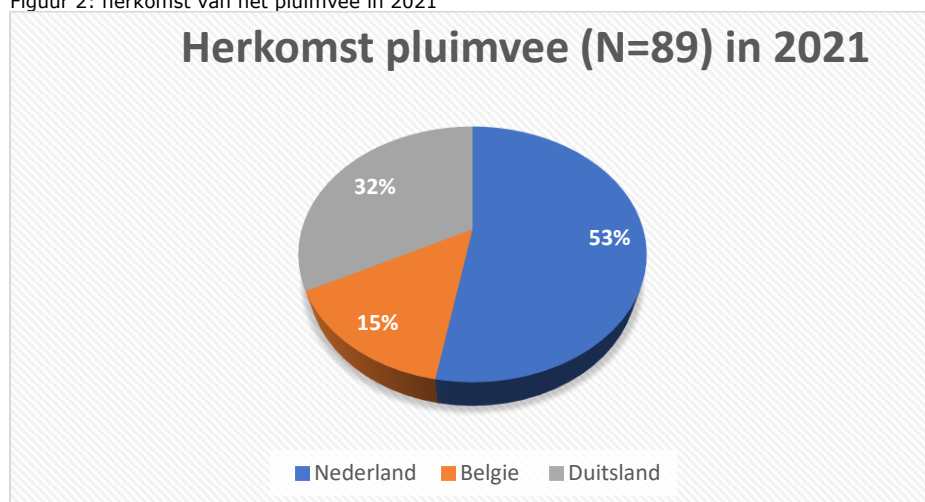

De koppels pluimvee bestonden uit:

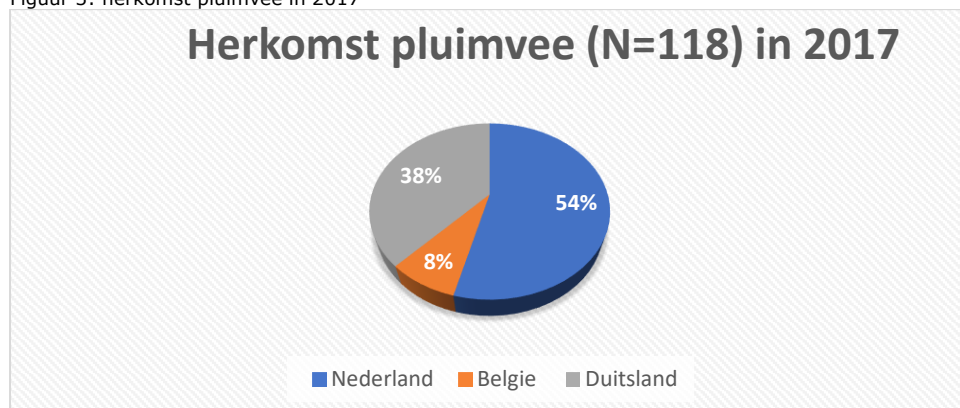
- 3 koppels eenden;
- 2 koppels legkippen;
- 7 koppels moederdieren;
- 77 koppels vleeskuikens.

In 2017 waren er vooral meer tellingen uitgevoerd bij de vleeskuikens, dit waren 104 tellingen.

Figuur 2: herkomst van het pluimvee in 2021

Figuur 3: herkomst pluimvee in 2017

Vangmethode

86 koppels zijn handmatig gevangen en 3 koppels door middel van gebruik van een vangmachine. Opvallend is dat bijna alle koppels handmatig worden gevangen. Hierbij is niet bekend hoe de dieren zijn gevangen, aan de poten of volgens de rechtop methode. Dit is niet anders dan in 2017, toen waren er 112 koppels handmatig gevangen. 2 koppels waren afkomstig uit de patio stal en bij 4 koppels was de vangmethode onbekend.

Overschrijdingen van de grenswaarde

Totaal naleefmeting

Er zijn in 2021 12 koppels (13,5%) aangetroffen met overschrijding grenswaarde, de rest was onder deze grenswaarde, hetgeen leidt tot een naleving van 86,5%. In 2017 was de naleving 75%. Het gemiddeld percentage vangletsel bij vleeskuiken is ook duidelijk gedaald. In 2021 bedroeg het gemiddeld percentage vangletsel 1,23%, terwijl deze in 2017 1,67% was.

Een verschil in aanpak was wel dat alle tellingen in 2021 in 7 werkdagen zijn uitgevoerd, er is dan ook geen onderscheid gemaakt in resultaten per periode. Dit in tegenstelling tot 2017, toen zijn de tellingen uitgevoerd in 2 weken. In 2017 viel het verschil op tussen de nalevingspercentages bij vleeskuikens in de eerste week en de tweede week. Totaal: 30 (25%) koppels met overschrijding grenswaarde. Week 1: 44 tellingen waarbij 55% boven de grenswaarde. Na week 1: 60 tellingen waarbij 8% boven de grenswaarde.

Alle overschrijdingen van de handhavingsgrens vangletsel in 2021 zijn vastgesteld bij vleeskuikens. De meeste tellingen (77 van de 89) zijn uitgevoerd bij vleeskuikens. Dit is een percentage van 87%.

Verschillen tussen de lidstaten

In 2021 zijn tijdens de naleefmeting in totaal 12 koppels vastgesteld met een overschrijding van de grenswaarde van 2%. In onderstaande tabel zijn de cijfers van de overschrijding weergegeven voor Nederland en de andere lidstaten in 2021 en 2017.

Tabel 1: overschrijding grenswaarde in Nederland en andere lidstaten

	Nederland	Nederland	andere lidstaat	andere lidstaat
Jaartal	2021 (n=47)	2017 (n=64)	2021 (n=42)	2017 (n=54)
Koppels pluimvee	2	17	10	13
Pluimveehouder	1	11	6	9
Vangploeg	2	9	5	7

Er zijn tijdens de naleefmeting in 2021 89 koppels aangeleverd, waarvan 47 afkomstig uit Nederland, en 42 afkomstig uit de andere lidstaten (13 afkomstig uit België en 29 afkomstig uit Duitsland).

De Nederlandse vangploeg

Een vangploeg wordt ingehuurd om de dieren te vangen en in de containers te plaatsen. In Nederland zijn een meerdere vangploegen werkzaam. Onderstaande tabel geeft de resultaten weer van de drie Nederlandse vangploegen die de meeste koppels hebben afgeleverd tijdens de naleefmeting in 2021.

Tabel 2: resultaten Nederlandse vangploegen

vangploeg	aantal gevangen koppels	Koppels met overschrijding grenswaarde vangletsel in %
Ploeg 1	24	8,3 %
Ploeg 2	16	0 %
ploeg 3	5	40 %

In 2021 zijn alle tellingen in 7 werkdagen uitgevoerd.

In 2017 was het verschil tussen de eerste en de tweede periode heel opvallend bij de vangploegen. In de tweede periode hebben de 3 Nederlandse vangploegen welke de meeste koppels hadden afgeleverd, allen geen overschrijding van de grenswaarde meer. Dit terwijl in de eerste periode bij 2 vangploegen de overschrijding 100% was en bij 1 vangploeg de overschrijding 75%.

Conclusie

Ten opzichte van de naleefmeting in 2017 is de naleving met 10% gestegen.

Het gemiddeld percentage letsel bij vleeskuikens in 2021 is 1,23 % in 2017 was dit nog 1,67%. Er is een groot verschil te zien in de geleverde koppels uit Nederland en het buitenland. Het vergelijk met de actieweken uitgevoerd in 2017 is opvallend.

Het aantal koppels met overtredingen afkomstig uit het buitenland is nagenoeg gelijk gebleven.

Opvallend is dat al de overschrijdingen van de buitenlandse koppels Duitse koppels betrof.

Het aantal koppels met overtredingen afkomstig uit Nederland is duidelijk afgenomen.

	Nederlands koppels	Buitenlandse koppels
2017	27% (17 van 64)	24% (13 van 54)
2021	4% (2 van 47)	24% (10 van 42)